

A stack of colorful, patterned boxes, likely a gift set, with a logo on top that reads "Haarlem 2040". The boxes are decorated with various colored squares and patterns. The logo features a stylized figure holding a staff with a cross, surrounded by a banner.

Koffertje HAARLEM-2040

*Aangeboden aan het college van
B&W op 12 juli 2016*

WELKOM in het KOFFERTJE van de toekomst

Hoe kom je van honderden geeltjes, stellingen, meningen en trends, opgehaald tijdens 16 verschillende bijeenkomsten in de stad, tot een eerste aanzet voor een toekomstvisie voor 2040? Een visie die focus aanbrengt: waar moeten we onze inspanningen de komende tijd vooral op richten?

In dit koffertje treft u geen kant en klaar verhaal. Wel de opbrengsten uit de stad, van de expertmeeting op 18 mei én van de denkrichting die dit opleverde. De opbrengsten hebben we verwoord in een aantal ambities voor de stad. Vanuit deze ambities komt één thema duidelijk naar voren: de zorg voor toenemende verschillen in kansen voor Haarlemmers. Dit heeft geleid tot de formulering van een denkrichting, met de vragen en dilemma's die daarbij horen.

In dit koffertje delen wij met u 'de reis' die we tot dusver hebben afgelegd. Onze vraag is of deze denkrichting verder kan worden uitgewerkt, of dat u een andere afslag wil nemen.

Werkgroep Toekomstvisie

Oorspronkelijkheid, menselijke maat en een hoge kwaliteit zijn kernwaarden van Haarlem van nu.

Welke koers kan de komende 25 jaar worden ingezet, zodat Haarlem goed kan anticiperen op de steeds complexere vraagstukken van de stad met behoud van de Haarlemse kernwaarden?

HETE BRIJ vragen

Hoeveel wil Haarlem nog groeien?

Hoe voorkomt Haarlem tweedeling in de stad?

Welke plek heeft Haarlem in de MRA?

Wie werkt waar in 2040?

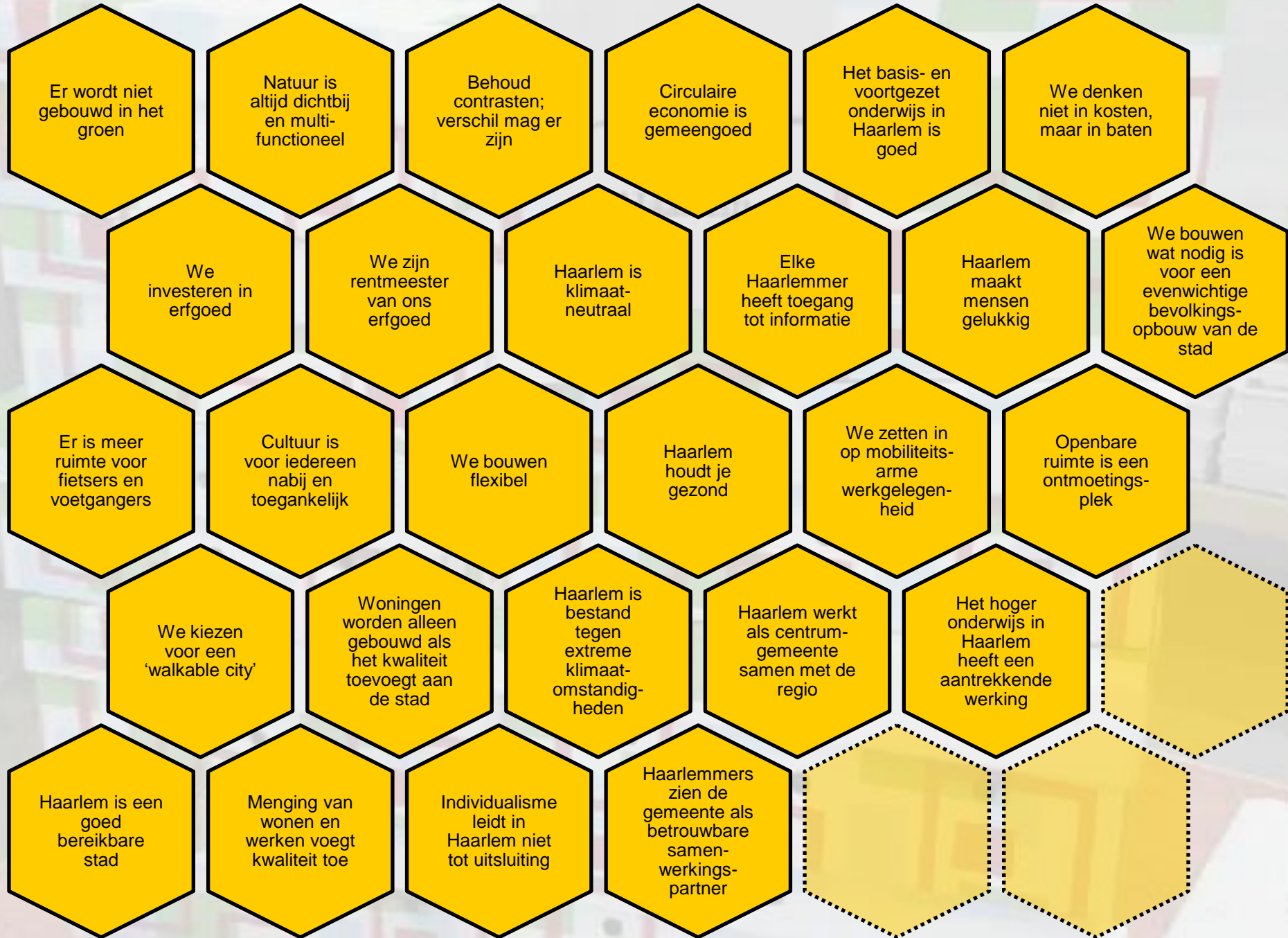
Wat betekenen de duurzaamheidsopgave en de klimaatadaptatie voor de stad?

Hoe dominant is het authentieke cultuurhistorische profiel van de stad?

Wat betekent de financiële positie van de gemeente voor de keuzes die in de toekomst worden gemaakt?

AMBITIES UIT DE STAD

* Voor een uitgebreide versie van de ambities uit de stad, zie bijlage 1.

OPGAVE & DENKRICHTING

De opgave: eenheid in verscheidenheid

Haarlem is een levendige stad die veel kwaliteiten in zich verenigt, zowel cultureel, sociaal, economisch als fysiek. Dat hebben Haarlemmers met elkaar door de eeuwen heen samen bereikt. Als we de leefbaarheid, levensvatbaarheid en kwaliteit van onze stad willen behouden zijn in de toekomst andere interventies nodig. Interventies die per stadsdeel verschillen, en krachtig genoeg om sociaal maatschappelijke verschillen die leiden tot tweedeling te keren.

Interventies vanuit een nieuw perspectief. Het karakteristieke, monumentale deel van de stad blijft behouden. Wij realiseren ons dat het meest kansrijke deel qua ontwikkelperspectief zich bevindt in Haarlem Oost. Haarlem Oost biedt volop kansen voor het creëren van nieuwe stedelijkheid, met een kwaliteitsniveau waarmee we monumenten voor de toekomst realiseren. Oost geeft ruimte voor nieuwe creativiteit, voorzieningen op loopafstand en een omgeving waar overal wat te beleven is.

Met het benutten van dit ontwikkelperspectief brengen we de stad als geheel met elkaar in balans. En we creëren ruimte voor alle burgers voor doorgroei op het gebied van wonen, werken en participeren. Haarlem is een eenheid in verscheidenheid. Dat is de opgave voor onze stad richting 2040. Een opgave die de komende 25 jaar voortdurend zal vragen om scherpe keuzes.

De denkrichting

1. Benutten van kansen in Oost
2. Koesteren van kwaliteiten in West

Benutten van kansen in Oost

Haarlem Oost biedt volop kansen voor het creëren van nieuwe stedelijkheid. Het creëren van nieuwe stedelijkheid in Oost gaat over het maken van een comfortabel stadsdeel voor bewoners en gebruikers, over het verleggen van de aandacht van de skyline naar het straatleven, over stedelijke samenhang en het maken van contact. Het gaat over kriskrasrelaties tussen functies, gebruik, generaties en cultuur. Kernwoorden bij het creëren van nieuwe stedelijkheid zijn ruimte en vrijheid, ontmoeten en verbinden, mensen en ontwikkeling.

Ruimte en vrijheid

1. Haarlem Oost groeit uit tot nieuw stedelijk gebied door er meer toe te staan. Hier is ruimte voor nieuwe woonconcepten, (particuliere) initiatieven, informele economie, rafelrandjes. Hier vind je iets wat je in Haarlem West niet vindt en hier worden initiatieven toegestaan die in Haarlem West niet zomaar passend zijn.
2. Het stedenbouwkundig principe van functiescheiding dat dominant is in de nieuwere wijken, wordt losgelaten. In 2040 is Haarlem Oost een multifunctioneel stedelijk gebied waar groen, water, verkeer, wonen en werken flexibeler en multifunctioneler gebruikt worden.
3. In 2040 is in Haarlem Oost overal wat te doen. Op elk kruispunt kan je kiezen om naar interessante plekken te gaan. Je hebt de vrijheid om te kiezen waar te gaan, waar te staan en wat te doen.

Ontmoeten en verbinden

4. Er is in 2040 ruimte voor ontmoeting. Wijken in Haarlem Oost die nu gericht zijn op de auto worden omgevormd tot wijken voor voetgangers en fietsers. Waar de openbare ruimte alleen wordt gebruikt om van a naar b te komen worden verblijfsruimtes toegevoegd. Het is aantrekkelijk om te lopen omdat de stad op ooghoogte aandacht krijgt. Er is volop aanleiding om te willen verblijven. Er wordt creatief omgegaan met de ruimte bebouwd en onbebouwd.
5. De bewoners en gebruikers zijn in 2040 onderling beter met elkaar verbonden, met de andere stadsdelen en met de omliggende groene zoom.
6. In 2040 heeft ieder stadsdeel zijn eigen aantrekkingskracht; inwoners van west gaan naar oost en vice versa.
7. Het gebruik van groen en water in en om de wijk is in 2040 meer divers.

Mensen en ontwikkeling

8. In Haarlem Oost wordt ruimte gegeven aan lokale initiatieven. Voor lokale initiatieven heb je mensen nodig die zich inzetten voor de wijk en relaties leggen. Deze mensen zijn heel waardevol voor de wijk.
9. In Haarlem Oost kan je als je wilt je hele wooncarrière doorlopen. Er is een diversiteit aan woonmilieus en woningtypen.
10. Voor de nieuwe stedelijkheid van Haarlem Oost is onderwijs een van de belangrijkste pijlers. Onderwijs is belangrijk als vestigingsfactor voor mensen en bedrijven, voor de ontwikkeling van de inwoners, de economie, de demografische opbouw van de stad.
11. Er is ruimte voor informele en formele werkplekken. Er is ruimte om te experimenteren en er zijn woonconcepten die zelfstandigen trekken die creatief bezig zijn met nieuwe ideeën, producten en initiatieven.

En.....het grote gebaar komt in Oost.

Koesteren van kwaliteiten van West

Haarlem West is prachtig en krachtig. Het motto voor Haarlem West is behouden wat goed is en veranderen waar nodig. Er is veel dat goed is; het aantrekkelijke winkelgebied, het gebouwde en immateriële erfgoed, het fijne woonklimaat, het gevoel van thuishomen en nog veel meer. Behouden van wat goed is gaat niet zomaar, hiervoor is aandacht nodig. Ook hier zijn ontwikkelingen die aandacht behoeven, zoals de klimaatverandering en de energietransitie. Daarnaast zijn er ook wijken die op sociaaleconomisch gebied nog aandacht vragen. In vergelijking met Haarlem Oost is er in Haarlem West weinig ruimte voor verandering. Fysiek is de ruimte beperkt maar ook het beschermd stadsgezicht perkt de ruimte in. Het zwaartepunt van Haarlem West ligt op koesteren en verduurzamen.

Koesteren en verduurzamen

1. In Haarlem West wordt ingezet op duurzame en toekomstbestendige (her)ontwikkeling, met aandacht voor kwaliteit en zorg voor de historische stad.
2. Klimaatadaptatie is belangrijk. Er worden maatregelen getroffen om de effecten van klimaatverandering tegen te gaan en een klimaatneutraal Haarlem blijft als ambitie overeind.
3. Woningbouwontwikkeling richt zich op ouderen (evt met zorgconcepten) zodat je de mogelijkheid hebt om in je eigen omgeving oud te worden. Dit zorgt voor een verhuisketen in de wijk, er komen hierdoor gezinswoningen beschikbaar. Hoe langer mensen aan de wijk verbonden blijven, hoe groter de buurtbinding en hoe groter de betrokkenheid met elkaar.

Dilemma's

1. Ambtelijke capaciteit, financiële middelen en bestuurlijke aandacht evenwichtig verdeeld over vijf stadsdelen, of meer inzet op Oost?
2. Eenduidig pakket regels voor de hele stad ('gelijke monniken, gelijke kappen') of meer toestaan in oost (positieve discriminatie)?
3. Kwaliteit is de belangrijkste voorwaarde voor alles wat we ondernemen, maar we willen ook ruimte- en keuzevrijheid geven. Hoe gaat dat samen?
4. Wat wil Haarlem Oost?

Het proces: hoe gaan we nu verder?

Al het bovenstaande is tot stand gekomen door vele gesprekken in de stad en het samenbrengen van de resultaten daarvan. Wij hebben dit zelf vertaald in een opgave en een richting. De vraag die we u als college willen voorleggen is de volgende:

Herkent u zich in de opgave?

Zijn er ambities uit de stad die nog explicieter een plek moeten krijgen?

Na de zomer gaan we verder in gesprek met de stad, om hen ook bovenstaande vragen voor te leggen. We hebben daarbij expliciet aandacht voor de inwoners van Haarlem Oost. Zij zijn tot nu toe minder betrokken geweest dan de 'westerlingen', terwijl de grootste opgave in hun deel van de stad ligt. Hier is misschien een andere vorm van gesprek nodig.